
Shri Haradattacharyakrita Shrutisuktimala

श्री हरदत्तार्यकृता श्रुतिसूक्तिमाला

Document Information

Text title : Shri Haradattacharyakrita Shrutisuktimala

File name : haradattachAryakRRitAshrutisUktimALA.itx

Category : deities_misc, gurudev

Location : doc_deities_misc

Author : Haradattacharya

Proofread by : Brahatha Mohan

Latest update : July 9, 2026

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

July 10, 2026

sanskritdocuments.org

શ્રી હરદત્તચાર્યકૃતા શ્રુતિસૂક્તિમાલા

યસ્મૈ નમો ભવતિ યસ્ય ગુણાઃ સમગ્રાઃ
નારાયણોપનિપદા યદુપાસનોક્તા ।
યો નઃ પ્રયોદયતિ બુદ્ધિમ ધિક્કતૌ યઃ
તં ત્વામનન્યગતિરીશ્વર સંશ્રયામિ ॥ ૧ ॥

વેદેષુ વા તદનુયાયિષુ વા વિચાર્ય
તન્ત્રેષુ વાક્યમખિલં પ્રતિપાદકન્તે ।
તાત્પર્ય સડગ્રહમહં વિદધે મહેશ !
મહ્યં પ્રસીદ નય મામૃજુના પથા ત્વમ્ ॥ ૨ ॥

મન્ત્રાર્થવાદવિધિભિર્વહુધા વિભક્તો
યશશબ્દ રાશિરનપેક્ષતયા પ્રમાણમ્ ।
સોયં વિમત્સરવિમૃષ્ટપદાર્થતત્ત્વો
વેદઃ પ્રકાશયતિ કેવલમીશ્વરં ત્વામ્ ॥ ૩ ॥

શબ્દોયમીશ્વર ઇતિ શ્રુતિગોચરસ્સન્
આનીલકણ્ઠમવર્તસિવચન્દ્ર લેખમ્ ।
ત્વામેવ બોધયતિ નાથ ! નિજાર્થપોષાત્
અન્યં પુનઃ પ્રકરણાદિ નિષીડનેન ॥ ૪ ॥

શબ્દસ્ત વાયમભિધાનમનન્યશબ્દો
નૈઘણ્ડુકા શિશવપદા દિવદેનમાહુઃ ।
વસ્તુ સ્વભાવકૃતમેવ તુ પૂજ્યભાવં
બ્રૂતે મહેશ્વર ! મહાન્પરમગ્ચ શબ્દઃ ॥ ૫ ॥

યસ્યોપસર્જનમસૌ પરમો મહાન્વા
શબ્દસ્તદર્થમભિધાતુમલં પ્રકૃષ્ટમ્ ।
શબ્દેન પૂજ્યવચનેન સમસ્યમાનઃ
પૂજા બ્રવીતિ યદિ શબ્દવિદઃ પ્રમાણમ્ ॥ ૬ ॥

नानीश्वरं भवितुमर्हति विश्वमेतत्
 बडीश्वरस्य नितरामयथाप्रमाणम् ।
 तत्त्वोक्त वेद विदितेश्वरवर्जनेन
 कोयं भ्रमः कतिचिदीश्वरमन्यमाहुः ॥ ७ ॥

विश्वं निरीश्वरमिदं जगदाह साङ्ख्यो
 योगश्च सेश्वरमुभावनुवादिनोऽन्ये ।
 नत्वेव सम्भवति सेश्वरतां भ्रुवाणः
 पद्मासनादिभिरनीश्वरशब्दवाच्यैः ॥ ८ ॥

शैश्वर्यमग्रयमनुपाधिनिबन्धनन्ते
 यद्भूतनाथ ! नमसामपि पात्रमेकम् ।
 तत्प्रायशश्श्रुतिषु दुर्लभमेव वाक्यं
 मुक्त्या नमो भवति यत्र भवत्प्रसङ्गम् ॥ ९ ॥

देव ! त्वदेकविषयाणि नमांसि पुंसां
 यस्मै नमश्श्रुतिबलादवधारयामः ।
 देवान्तरेषु विहितान्यपि तान्यभूनि
 श्रोतांसि सागरं ध्रुवं त्वयि सम्पतन्ति ॥ १० ॥

यस्मै नमश्श्रुतिरन्म नमस्त्विनन्तवा-
 मेका नियोजनमुवाच पशोः कपर्दिन् !
 अन्या य द्रव्यं शिशुमाराशिशो भवन्तं
 शक्यन्तद्विद्वत्तुमुभयेन नमो विधातुम् ॥ ११ ॥

श्रुत्योर्द्ध्वोरपि नमस्त्विनमुच्यमानं
 त्वामेव तन्तमनुसन्दधतः प्रदेशम् ।
 शंसन्ति मन्दमतयोऽपि किमापतन्तं
 मध्यन्दिने हि सवितारमपन्डुवीरन् ॥ १२ ॥

कर्मेव शूलधर शलगावन्त्वदीयं
 मन्त्रा भवन्तमपि लाः प्रतिपादयन्ति ।
 त्वामन्तरेण नमसा कृतलक्षणाय
 कस्मै पशु नियुनजानि नियोजय त्वम् ॥ १३ ॥

अङ्गान्तरेषु विबुधान्तरसंस्तुतेषु

યશિંશુમારશિરસઃ પરિશિષ્યસે ત્વમ્ ।
તસ્મૈ નમો ભવિતુમીશ્વર સામ્પ્રતન્તે
દેવાન્તરાય ન કથઙ્ચિદનીશ્વરાય ॥ ૧૪ ॥

યા બજિણી ભવતિ શકુર શઙ્ખની યા
મુદ્રા ય યા કમલિની ભરતોપદિષ્ટા ।
તાભિર્ભવન્ત્યમિનયા વિબુધાન્તરાણાં
મૌળિસ્પૃશા કરપુટાઙ્ગલિમુદ્રયા તે ॥ ૧૫ ॥

દત્તન્નમઃ કિમપિશુશ્રુમ દેવતાભ્યઃ
ત્વામન્તરેણ નમસામવસાનભૂમિમ્ ।
તાસ્તદ્ગ્રહીતુમનલન્ન હિ કશ્ચિદીદે
યોરોપનીતમિવ ધારયિતું કિરીટમ્ ॥ ૧૬ ॥

તસ્મૈ નમો ભવતુ યત્ર નિષીદસીતિ
સર્વ નમસ્યમનયા તુ દિશા મહેશ !
અપ્યોષધીઃ પ્રતિ નમો વયમામનામો
દેહીવ દેહમધિતિષ્ઠસિ યેન સર્વમ્ ॥ ૧૭ ॥

સર્વ ત્વયા જગદધિષ્ઠિતમેવ મત્વા
શ્વાન શ્રુતૌ નમસિતાઃ પતયશ્ચ તેષામ્ ।
લોકે પુનસ્તવ મહેશ્વર ! ભક્તિયોગાત્
આરોપિતા અપિ વયં બહુમાનપાત્રમ્ ॥ ૧૮ ॥

દ્વેધા નમો વિમૃશતઃ પ્રતિભાતિ લોકે
વેદેષુ વા વિષમલોચન ! નાન્યરૂપમ્ ।
યત્તન્નમસ્ત્વયિ તદીશ્વરતાપ્રયુક્તં
ત્વત્સન્નિકર્ષવિહિતં યદનીશ્વરેષુ ॥ ૧૯ ॥

ત્વત્સન્નિકર્ષકૃત એવ નમઃ પ્રયોગઃ
પ્રાયો બસીયસિ યવીયસિ દૃશ્યમાનઃ ।
શ્રેષ્ઠપ્રયુક્ત ઇતિ કલ્પયિતું ન શક્ય-
મશ્રેયસામપિ નમાંસિ નિદર્શિતાનિ ॥ ૨૦ ॥

શ્રેષ્ઠ્યપ્રયુક્તમપિ નામ નમસ્ત્વદીયં
શ્રેષ્ઠોઽસિ યઃ ઋતુભુજાં પતિરનિયાનામ્ ।
શ્રેષ્ઠશ્રુતોઽસિ ભગવન્નવિશેષતસ્ત્વં

मन्त्रेषु कृच्छ्रपठितेषु य सामगानाम् ॥ २१ ॥

देवान्तरस्सल नमस्तुतिर्लुतयस्ते
तोषाय नालमलमेव विपर्ययाय ।
पुत्रार्थिनवरुविधौ सल यन्द्रमौढे !
सोमेन लूतमनुशुश्रुम रुद्रमजिम् ॥ २२ ॥

अनिं प्रकृत्य ङलु रुद्रपदं प्रयुङ्क्ते
तद्भ्राज्मणं भवति यत्र तथोस्सलूतिः ।
आह्वानमत्र भवतः पृथगेव दृष्टं
यत्प्रातरग्निमिति सूक्तविदः पठन्ति ॥ २३ ॥

अञ्च्यादिभिस्तव भलेश्वर ! छतिशङ्कु
भालूदिति प्रकृतमध्यनुषङ्गोऽग्यम् ।
मन्त्रः क्रियापदमपास्थ पदान्तरेण
त्वमाह्वयन्नुतपदेन भिनत्ति रीतिम् ॥ २४ ॥

न्यासीकृतं वसु बलादमरैरवामु-
मन्वागतो रुदितवानिति रुद्रमग्निम् ।
रुद्रस्त्वद्दुद्भवतया मरुतो गणान्वा
रुद्रावणेन य भवन्तमवैमि रुद्रम् ॥ २५ ॥

यज्ञेऽपि रुद्रपदमारुण्डेतुकोक्तं
तच्छब्दमीश्वर ! तदीयमपि स्मरन्ति ।
यत्तत्प्रदेशगतरुद्रपदावकाशे
यज्ञस्य शब्दमनुशुश्रुम सामगेभ्यः ॥ २६ ॥

सन्ताप्य रोन्धयितरि प्रसभं जनाना-
भालुज्वरेऽपि विषमेक्षेण । रुद्रशब्दम् ।
रौद्रश्च तत्प्रकृतिकं प्रतिरूपकं वा
शब्दान्तरं भवति वायसशब्दकल्पम् ॥ २७ ॥

सन्त्येव तद्धितपदप्रतिरूपकाणि
भूरीणि भागवतसात्वतसन्निभानि ।
स्यात्तालगेव भगवानिति शब्दरूपं
षाष्ठगुण्यल्लेतुकमपि त्वद्गुपैति नान्यम् ॥ २८ ॥

ઐશ્વર્યમગ્રથમનુપાધિમતી ચ લક્ષ્મીઃ
જ્ઞાનં ચ વીર્યયશસી ચ વિરાગતા ચ ।
એતે ગુણાઃ ષડપિ તે ભગસંજ્ઞયોક્તાઃ
સન્તીત્યનેન ભગવન્ ! ભગવાનસિ ત્વમ્ ॥ ૨૯ ॥

ઐશ્વર્યમીશ્વરપદશ્રુતિરુગ્રશબ્દો
વીર્યં યશશ્ચિવપદં ચ તવાભિધતે ।
સર્વજ્ઞકામરિપુશબ્દસમર્થિતૌ ચ
સાર્વજ્ઞરાગવિરહૌ ભવતઃ પુરારે ... ૩૦ ॥

અર્થરિશ્રયા શિવ ! ન કોડપિ વિરજ્યસ્તે
શ્રેષ્ઠસ્તથા ત્વમસિ દાશતયીભિરુક્તઃ ।
લબ્ધું શ્રિયં જનિમ ચારુવિચિત્રરૂપ
અભ્યચિતં તત્ર મરુદ્ભિરુદાહન્તિ ॥ ૩૧ ॥

સત્યં ક્ષમા ધૃતિરાધેષ્ઠિતિરાત્મબોધઃ
સૃષ્ટિવિરાગતપસી મતિરીશ્વરત્વમ્ ।
નત્વદ્વિચન્તિ ન કદાચિદપૈતિ ધર્મઃ
કિન્તિત્રયદ્ભવતિ તે ગુણસમ્મતેષુ ॥ ૩૨ ॥

નૈવેશ્વરાન્નયશસા મહતો ન વીરાન્
ન શ્રીમતઃ ક્ષિતિપતીનપિ સાર્વભૌમાન્ ।
અન્યાદૃશાનપિ મહેશ્વર ! વીતરાગાન્
પ્રજ્ઞાવતો ભગવતઃ પ્રવદન્તિ વૃદ્ધાઃ ॥ ૩૩ ॥

આથર્વાણા મદનશાસન ! નિબ્રુવાગા ઃ
નામાનિ નામ ભગવાનિતિ તે નિરાહુઃ ।
અત્યાશ્રમોપનિષદાહ ભગેશ્વરે ત્વાં
નૈઘાણ્ટુકાય ભગવન્તમુશન્તિ પૂજ્યમ્ ॥ ૩૪ ॥

પૂજા તમુષ્ટુહિવતા વિહિતા મહેશ
મન્ત્રેણ વાઙ્મનસકાય નિબન્ધના તે ।
સર્વામિશ્યુપનિષદ્ભિરુપાસનોક્તા
નારાયણોપનિષદં પરિભાવયામઃ ॥ ૩૫ ॥

વાક્યં યદાહ દહરાન્તરુપાસનન્તે
યદ્દા સમર્પયતિ રૂપવિશેષમસ્મૈ ।

અન્તર્ગતૈરપિ તદૌપચિકાભિધેયૈઃ
ભાવ્યં વચોભિરિતિ વાક્યવિદાં પ્રવાદઃ ॥ ૩૬ ॥

નારાયણસ્ય યદુપાસ્યતયાડભિધાનં
યદ્વા ફલન્તદિહ નોપલમે કથયિષ્યત્ ।
ઉત્પત્તિશિષ્ટભવદ્વયમન્યગામિ
શક્યં મહેશ્વર ! ન કર્તુમુપાસનન્તે ॥ ૩૭ ॥

નાસાબુપાસનમુપાસ્યકથૈવ દૂરે
તસ્માદુપાસકતયા પરિશેષસિદ્ધિઃ ।
અન્તર્વ્યવસ્થિતગિરા પરમાત્મનસ્તે
શબ્દાતેડપિ વિહિતં તદુપાસકત્વમ્ ॥ ૩૮ ॥

યસ્ય સ્થિતોડસિ હૃદયે પરમસ્ત્વમાત્મા
યુક્તન્ન તસ્ય પરમાત્મતયાડભિધાનમ્ ।
સ્વેન સ્વયં મનસિ વહ્નિશિખાન્તરાળે
તિષ્ઠન્નુપાસ્ય ઇતિ હાસ્યપદં ન કસ્ય ॥ ૩૯ ॥

નારાયણસ્ય હૃદયં સુષિરં મહાગ્નિ-
રગ્નેશિખા ય પરમાત્મપદં યદુક્તમ્ ।
સર્વોચુપાસનવિધેરયમર્થવાદઃ
શ્રદ્ધા વિશિષ્ટ પુરુષાયરણા દ્વિધેયે ॥ ૪૦ ॥

નારાયણપ્રકરણે હૃદયં યદુક્તં
તસ્યૈવ તદ્ભવિતુમર્હતિ નાપરેષામ્ ।
દૃષ્ટં યતિપ્રકરણે યતિમિર્ગૃહીત
પૂર્વાનુવાકવિહિતં યદુપાસનન્તે ॥ ૪૧ ॥

બ્રહ્મોચ્યતે પરમસૌ પરભં ચ તત્ત્વં
જયોતિઃ પરં ચ પરમેશ્વર ! પદ્મનાભઃ ।
ત્વદ્ભાવનૈકરસિકસ્ત્વદનન્યભાવાત્
મન્ત્રી યથા ગરુડભાવનયા ગરુત્માન્ ॥ ૪૨ ॥

ગીતાસુ યોગજવિભૂતિવિભાવનાય
નારાયણશિવપદં પ્રતિવાચમૂચે ।
યોગન્નિશાયય મહેશ્વરગોચરં મે
દિવ્યં દદામિ તવ ચક્ષુરિતિ પ્રસન્નઃ ॥ ૪૩ ॥

ત્વામન્તરેણ ન કથાઞ્ચિદ્દુપાસનીય-
મન્યં બ્રવીતિ સશિવસ્તુતિરન્તકારે !
યદ્બ્રહ્મશબ્દસમભિવ્યવહારયોગાત્
સંહારકારિણિહરે શિવશબ્દમાહુઃ ॥ ૪૪ ॥

વિશ્વાધિકસ્ત્વમસિ વિશ્વમયં મુરારિઃ
યજ્ઞેશ્વરસ્ત્વમસિ યજ્ઞમમું ગૃણન્તિ ।
આદ્યા જગત્પ્રકૃતિરેષભવાન્નિમિત્ત-
માતઃ કથન્નુ ભગવન્ચુયોરભેદઃ ॥ ૪૫ ॥

વિશ્વાત્મનસ્તુતિષુ વિશ્વપતિત્વવાદઃ
સડ્ગચ્છતે સ્તુતિતયૈવ રથાડ્ગપાણેઃ
વિશ્વસ્થપત્યુરથ વિશ્વતયાભિધાનં
નાલં ગુણાય ગુણગૃહ્યનિકર્ષહેતુઃ ॥ ૪૬ ॥

વિશ્વં મહેશ્વર ! ભવાનધિતિષ્ઠતીતિ
વિશ્વાત્મતામ્રપચરન્તિ યદાગમાસ્તે ।
તત્પણ્ડિતા ભિદિતવેદરહસ્યશીલા ઃ
જાનન્તિ મન્દમતયસ્તુ તદેવ સત્યમ્ ॥ ૪૭ ॥

તુભ્યં નમો વિદ્વદીશ્વર ! તન્તમર્થ-
માતિષ્ઠતે સકલકર્મસુ વિશ્વદર્શી ।
સર્વાનુવાદ મિદ મુક્તસમર્થનાય
કાત્યાયનો મુનિરુદાહરતિ સ્મ ગૃહ્યે ॥ ૪૮ ॥

સ્થાનં યદાન્તરભુપાસ્તિરુપાસકો વા
યા સા પરા પરતયા વિવિધા વિભૂતિઃ ।
યદ્વા પુનર્વિપમનેત્રમુપાસિતવ્યં
નારાયણોપનિષદાહ તદત્ર સર્વમ્ ॥ ૪૯ ॥

યજ્ઞાત્મના સ્વયમસાવૃષિણોપદિષ્ટા
નારાયણેન ભવતઃ પ્રતિપાદયિત્રી ।
સૂક્તં યથા પુરુષદૈવતમન્તકારે
નારાયણાર્ષમિતિ તદ્વ્યપદિષ્ટમાહુઃ ॥ ૫૦ ॥

એષા મહોપનિષદાહ હિરણ્યગર્ભ

જાતં ત્વદેવ ભગવન્ પ્રથમં સુરાણામ્ ।
નારાયણાભિજનમે નમથાપિ મન્દાઃ
શંસન્તિ તત્ર ભવતઃ કતિચિત્પ્રસૂતિમ્ ॥ ૫૧ ॥

મધ્યે લલાટમરવિન્દભુવઃ ક્ષણેન
દૃષ્ટો ભવાનિતિ ક એવં નિકર્ષવાદઃ ।
યોગાદિરૂઢમનસશ્ચિવ ! માદૃશોઽપિ
સ્થાનેષુ પગ્યસુ ન કસ્ય તવોપલમ્ભઃ ॥ ૫૨ ॥

બ્રહ્માણિ પગ્યતન વશ્ચિવ મન્ત્રરૂપા
જીવાતવઃ પશુપતે ! શિવસંહિતાનામ્ ।
રુદ્રેષુ પુણ્યમિવ પગ્યકમક્ષરાણા-
મસ્યાં મહોપનિષદીતિ મહત્વવાદઃ ॥ ૫૩ ॥

વિદ્યૈશ્વરસ્ત્યસસિ ભૂતપતિસ્ત્વમેકઃ
સ્રષ્ટુર્ભવાનધિપતિસ્સૃજતિ પ્રપગ્યમ્ ।
યદ્ બ્રાહ્મણાન્પ્રતિ તવ શ્રુતમાધિપત્યે
તદ્બ્રહ્મણો મમ સદાશિવ જન્મલાભઃ ॥ ૫૪ ॥

વિદ્યૈશ્વરત્વપુનરુક્તતયા ન વાચ્યં
બેદાધિપત્યમયમેવ મહેશ । વેદઃ ।
વિદ્યા ભવન્તિ શતશઃ પ્રવિભજ્યમાનાઃ
ઓતાંસિ કિન્ન સરિતેવ પૃથક્ કૃતાનિ ॥ ૫૫ ॥

આદિત્યમૃગ્યજુષસામનિધાનકોશે
ભિમ્બે નિવિષ્ટમઘિતિષ્ઠતિ પૂરુષો યઃ ।
એષા તમેષ ઇતિ સાભિનયા ભવન્તં
ભૃતાધિપત્યવચ્ચનેન શશંસ નામ્ના ॥ ૫૬ ॥

ઉક્તો હિરણ્યપતિરેષ હિરણ્યબાહુ-
રુક્તોઽમ્બિકાપતિરુમાપતિરેષ ઉક્તઃ ।
આહુર્ભવન્તમધિદૈવતમુષ્ણરશ્મે-
રાતસ્તદર્થનવિદ્યૌ ભગવન્નભિજ્ઞાઃ ॥ ૫૭ ॥

યો મણ્ડલં તપતિ યશ્ચ તદન્તરાત્મા
યા ચાનયોર્ભવતિ ભૂતપતે ! વિભૂતિઃ ।
જાનાન એતદપિ ચત્કલમશ્રુતે ચ

સર્વં યથાવદિહ તત્કથિતં ક્રમેણ ॥ ૫૮ ॥

મા નામ ભૂદખિલમન્યદિમં પ્રદેશ-
મધ્યાપિતાસ્તદિતિ મન્ત્રવિદો ભવન્તિ ।
વાચ્યઃ કિમસ્ય સવિતા સવિતુર્વરેણ્યઃ
કિં વા ભવાનિતિ વિતર્કપદં ન તેષામ્ ॥ ૫૯ ॥

ભાસ્વન્તમેષ વિષયી કુરુતે ન મન્ત્રઃ
શક્નોતિ વક્તુમધિદૈવતમીશ્વરં ત્વામ્ ।
યસ્માદયં ત્વયિ નિરોહતિ ભર્ગશબ્દઃ
પ્રજ્ઞાપ્રયોદકતયા તદધીયસે ત્વમ્ ॥ ૬૦ ॥

સાન્તોડયમન્તકરિષો ! યદિ ભર્ગશબ્દો
યત્તત્પદદ્વયમનન્વયિ લિડ્ગભેદાત્ ।
અન્વેષયે દુભયમન્યદભિચ્ચલિડ્ગ-
મશ્રૂયમ્માણભસમગ્જસ ઓષ પેક્ષઃ ॥ ૬૧ ॥

શબ્દસ્મૃતિહ્યસુનિ વા ઘનિ વા પદાન્તે
યુક્ત વદત્યુભયથા સ્વરમાયુદાત્તમ્ ।
વ્યત્યસ્તકારકમવૈમિ પદં ઘગન્તં
મૈત્રાયણશ્રુતિપરાહતસાન્તભાવમ્ ॥ ૬૨ ॥

મૈત્રાયણાતિરસ તદિતિ પ્રકૃત્ય
ભર્ગ ભવન્તમમિધાય વિચિન્તનીયમ્ ।
રુદ્રસ્ય ભર્ગપદગોચરતાં બ્રુવાણા
સાન્તં પ્રતિક્ષિપતિ ભર્ગપદં પુરારે ! ॥ ૬૩ ॥

સાન્તં પદં તદપિ નૈવ દદાતિ વક્તુ
યદ્રાહમણન્તલવકારિણ આમનન્તિ ।
પ્રશ્નોત્તરક્રમનિરૂષિતપૂર્વપાદ
પાદં દ્વિતીયમપિ ભર્ગમયં બ્રવીતિ ॥ ૬૪ ॥

ભર્ગઃ પ્રયોદયતિ ચો ધિયમસ્મદીયાં
તં ધીમહીતિ ઘટના વિનિમાય લિડ્ગમ્ ।
વાવ્યસ્ય ભર્ગ ભવતસ્થપદાભિધાનં
ભર્ગાખ્યમિત્યપિ ચ સામ્બવચોનુરોધઃ ॥ ૬૫ ॥

ત્યામેવ મન્ત્રોપનિષત્રવીતિ
 તદિત્યૂયોઽસ્યાઃ પ્રતિપાદ્યમર્થમ્ ।
 તદક્ષરં તત્સવિતુર્વરેણ્યં
 પ્રજ્ઞા ચ તસ્માત્પ્રસૂતા પુરાણી ॥ ૬૬ ॥
 ભાર્ગોઽપિ સન્સવિતૃશબ્દસમન્વયેન
 સાવિત્રતામપિ વિગાહત એવ મન્ત્રઃ ।
 તત્તત્પદાન્વયવશેન મહેશ ! મન્ત્રાન્
 તદ્દેવતાનપિ હિ મન્ત્રવિદઃ પઠન્તિ ... ૬૭ ॥
 અપ્યર્કદૈવતવતી મૃચમામનામઃ
 શબ્દેનવિશ્વ ઇતિ શકુર ! વેશ્વદેવીમ્ ।
 પિચ્યાગ્ચ મર્ત ઇતિ પુષ્પપદેન પૌષ્ણી-
 મેતાદૃશાનિ કતિ નામ નિદર્શનાનિ ॥ ૬૮ ॥
 એષા ગતિશ્શ્રુતિગિરા મિતિ નિર્ણયેન
 તતદ્ગ્રહાર્થનવિધૌ મુનયસ્સ્મરન્તિ ।
 મન્ત્રેણ શકુર । શનેશ્ચ મુપકમેણ
 બુધ્યસ્પશબ્દસહિતેન બુધસ્ય પૂજામ્ ॥ ૬૯ ॥
 આમ્નાયમૃગ્યજુષસામવિધં વિચિન્ત્ય
 સારં સમુદ્ધૃતવતા પરમેષ્ઠિનાપિ ।
 મન્ત્ર સ્ત્રિપાદ્યમદૃષ્ટવિધાન્તરેણ
 દૃષ્ટશ્ચરાચરગુરો ! મનુના યથોક્તમ્ ॥ ૭૦ ॥
 ગૃહ્ણાતુ કામમનલસસકલં હવિસ્તે
 રાણો બલિં હરતુ ભાગદુષઃ પ્રજાભ્યઃ ।
 પાન શકુર ! નિવેદિતમમ્બુજાક્ષે
 નૈશં હવિસ્કુટમદૃશ્યત પાદ્યોસ્તે ॥ ૭૧ ॥
 સોમં ત્વદર્થમનુશુશ્રુમ સૂર્યમાન
 આલમનં પશુપતે ! નિયતં પશૂનામ્ ।
 ગવ્યં ચ તે ગવિ સદેવ તદધ્વરેષુ
 ચણ્ડેશ્વરેણ સહ નાકસદાં વિવાદઃ ॥ ૭૨ ॥
 ઉત્પત્તિતશ્શિવ ! ગૃહીતસમન્વયાસ્તે
 સોમઃ પશુર્ગવિ ચ સન્તિ હવીંષિતાનિ ।

દેવાઃ પશૌ હવિષિ ભાગમનુજોયા તે
ગૃહન્તિ તદ્વદિતરેષ્વપિ કલ્પનીયમ્ ॥ ૭૩ ॥

કર્મેકમેભ ન પરં પશુબન્ધનં તે
કર્તવ્યમાહુરુપલભ્ય તવાભ્યનુજામ્ ।
સર્વેષુ કર્મસુ ભવત્પ્રસવેન પુંસા-
મારભભાણં પ્રપદમન્ત્રવિદો ગૃણન્તિ ॥ ૭૪ ॥

સકુલ્પતઃ પ્રભૃતિ યજ્ઞાતનું વિભજ્ય
દેવાન્પ્રજાપતિમુખાન્પ્રતિ દર્શયન્તઃ ।
સોમાહુતિ હુતવહાચિષિ હૂયમાના-
મધ્વર્યવસ્તવ ગૃણન્તિ ગિરીશ ! ભાગમ્ ॥ ૭૫ ॥

સભૈ ધન ધનપતે રુપભુક્તશિષ્ટે
યદેવતાતિથિસમાશ્રિતભૃત્યવગૈઃ ।
યજ્ઞેશ યજ્ઞપરિશિષ્ટમપિ ત્વદીય-
મન્થિગ્રહવ્યતિકરે ભવતા યથોક્તમ્ ॥ ૭૬ ॥

ગવ્યેન સોમહવિષા ચરુમિશ્ર પક્કૈઃ
સાધ્યાન્નિસાત્ સુનયો વિભજન્તિ યજ્ઞાન્ ।
સર્વેષુ તેષ્વપિ ભવાનવિશેષતસ્ત્વાં
રાજાનમધ્વરવિધૌ વયમામનામઃ ॥ ૭૭ ॥

અન્નિં પ્રકાશયતુ શકુર ! રુદ્રવન્તં
મન્ત્રસ્ત્વમગ્ર ઇતિ વા તદનન્તરો વા ।
રાજન્વતી ક્ષિતિરિતીવ વિશેષણસ્ય
નાલં પ્રતીપમપનેતુમિમૌ પ્રકર્ષમ્ ॥ ૭૮ ॥

યા રોહિણી ભવતિ દેવ ! તદા ત્વદીયા
તસ્યાં ત્વદેકવિષયૌ વિષમાક્ષ ! દૃષ્ટૌ ।
મન્ત્રાવિમૌ તદિહ યજ્ઞપતિત્વમીશ
સ્પષ્ટં ત્વદેકવિષયં પ્રતિયાન્તિ ધીરાઃ ॥ ૭૯ ॥

પિત્રા કુમારમિવ ભૃત્યમિવેશ્વરેણ
શિષ્યં ગિરીશ ! ગુરુણેવ ગુણાધિકેન ।
અભિ ત્વયા કૃતવિશેષણ મૂચિવાંસૌ
મન્ત્રાવિમૌ ગમયતઃ પરભં પ્રકર્ષમ્ ॥ ૮૦ ॥

ઋક્સંહિતા વદતિ મેધપતિં ભવન્તં
રાજાનમધ્વરવિધેરયમાહ મન્ત્રઃ ।
ત્વત્સૂક્તમન્ત્રગણ મણ્ડનમૌઞિરત્નં
રૂપેણ ચ ત્વદમિધાનગૃહીતશક્તિઃ ॥ ૮૧ ॥

ત્વત્કં પુરા મરણાતસ્તનયિતુકલ્યા
દાકારણં પરમકારુણિક ! બ્રુવાણઃ
મન્ત્રોડયમાવ ઇતિ યાવદ્દુપક્રમાયાઃ
મૂલં મહેશ ! વિદિતં શિવધર્મસૂક્તેઃ ॥ ૮૨ ॥

ભીમોડસિ શકુર ! મૃગો નુ નિદર્શનં તે
તેજોભિરુચ્ચલિતસૂર્યસહસ્રકલ્પૈઃ ।
અક્રોધનસ્મિતમુખોડપિ નિજાનુભાવાત્
આપાતતસ્તનુભૃતાં નૃપતિર્ભયાય ॥ ૮૩ ॥

અભ્યુદયત ગિરિશ ! વજ્રમધીમહે ત્વાં
ત્વદ્વિભ્યતઃ પવનભાનુકૃશાનુશકાઃ ।
મૃત્યુશ્ચ તત્તદધિકારભૃતતથાન્યે ।
બ્રહ્મત્વલક્ષણમયં ભયહેતુભાવઃ ॥ ૮૪ ॥

ઘોરા શિવા ચ ભગવન્નુભયી તનુસ્તે
ઘોરા ભિષજ્યતિ ભવાર્તમુપાસ્યમાના ।
અન્યા ભિષગ્જનકૃતાં રુજમીક્ષમાણા
દૃષ્ટ્યા દદાતિ શિવતા મશિવાત્મનોડપિ ॥ ૮૫ ॥

ઘોરાન્નમો વિદધતશ્શમયન્તિ રુદ્રૈ-
રાર્તા હિ ઘોરમુપયાન્તિ ચિકિત્સિતારમ્ ।
પ્રીણન્તિ શકુર ! શિવાં ચમકાનુવાકૈ-
ર્હોમસ્ય યત્તવ ભવન્ત્યુભયેડપિ મન્ત્રાઃ ॥ ૮૬ ॥

વિષ્ણુપ્રજાપતિપુરન્દરપૂર્વકેષુ
વાજાદિતુલ્યમિતરેષ્વપિ દૈવતેષુ ।
આશંસિતેષુ ચમકાઃ પરિશિષ્યમાણં
દાતારમીશ્વર ! ભવન્તસંશબ્દમાહુઃ ॥ ૮૭ ॥

યુક્તં નમાનયિતુમીશ્વર ! સન્નિધૌ તે

દેવાન્તરાણિ મહતામિવ મર્ત્યમાત્રમ્ ।
 અન્તર્દ્ધિમધ્વરવિધૌ તદપેક્ષમાણાઃ
 ત્વત્કર્મસીમ્નિ પરિષેયનમાચરન્તિ ॥ ૮૮ ॥
 આત્માન્તરાણિ પશવઃ પરતન્ત્રભાવાત્
 સ્વાતન્ત્ર્યતઃ પશુપતે ! પતિરીશ્વર ! ત્વમ્ ।
 આત્માનમૌપનિષદાઃ પ્રવદન્ત્યનીશ-
 મીશં ભવન્તમુભયોરુભયં સ્વભાવઃ ॥ ૮૯ ॥
 સમ્પ્રાપ્ત એવ સતિ શકુર ! પાશુપત્યે
 કસ્મૈ વરેણ્ય । વરણં કૃપણોચિતં તે ।
 વિધ્યર્થમધ્યયનયોદનયાગૃહીતા
 જલ્પન્તિ યત્કિમપિ વન્દિવદર્થવાદાઃ ॥ ૯૦ ॥
 નાનાપદાનવચનાદપિ ચારણીયઃ
 ત્વત્પાશુપત્યવરણપ્રતિલભ્ભવાદઃ ।
 લબ્ધું વરીતુમથવા કથમેક એવ
 વારાન્બહૂનપિ મહેશ્વર ! શક્યતેડર્યઃ ॥ ૯૧ ॥
 અસ્થિરેમિરિતિ રૂપમનશ્ચરન્તે
 ભૂરીણિ તાનિ ચ ભુજ્ઙમમાલભારિન્ ! ।
 મન્ત્રેણ ચાન્તરિતિ યુષ્મદુપાસકાના
 માર્વેદિકા યદશનં તદમોઘમાહુઃ ॥ ૯૨ ॥
 ભાવોપપન્નમનસાં ત્વદુપાસકાનાં
 પુંસામમોઘમશનં ભગવન્બ્રુવાણઃ ।
 મન્ત્રોડયમન્તરિતિ નઃ પ્રતિભાતિમૂલં
 પ્રાગ્ભુક્તમર્થનવિધેરનુવાસરં તે ॥ ૯૩ ॥
 નાથ ! ત્વયા પિતૃમતો મરુતસ્તુવાનાઃ
 ત્વામામનન્તિ ભરતં નટનામિયોગાત્ ।
 વૈશેષિકે સતિ ખલુ વ્યપદેશહેતૌ
 સાધારણેન ભરણેન ન કશ્ચિદર્થઃ ॥ ૯૪ ॥
 હિંસાપ્રતીતિરભિમાનપદૈકદેશાત
 શબ્દાદમેરિતિ ભયેન સુમુદ્રપન્તિ ।
 કામાન્તકત્રિપુરદક્ષમખાદિભઙ્ગ

વિખ્યાતવિક્રમતયા કથિતોડસિ વીરઃ ॥ ૯૫ ॥

હિંસામિધાતુપદસન્નિધિના જવરાર્થ

રુદ્રેતિ નામ પરિશઙ્ક્ય પરરાવયન્તઃ ।

મન્ત્રે યથાન ઇતિ મઙ્ગળવાચિ દૃષ્ટ-

ન્દેવેશ ! રુદ્રિયપદં પુનરાવપન્તિ ॥ ૯૬ ॥

શાખાસુ શકુર ! સહસ્રતથીષુ સામ્ના-

મામ્નાયતે તબ ન કેવલમાનુભાવઃ ।

સર્વાત્મનામધિપતેર વિશેષતસ્તે

દેવવ્રતાદિષુ ગણાઃ કથિતાનુભાવાઃ ॥ ૯૭ ॥

સ્કન્દ વિનાયકમુભાવપિ તે કુસારૌ

સર્વૈર્ગુણૈઃ પિતરમેવ નિદર્શયન્તૌ ।

સામોપગાયમુપગાયમૃચાં ગણેષુ

સમ્પ્રીણયન્તિ શિવ ! સામવિધૌ યથોક્તમ્ ॥ ૯૮ ॥

બ્રહ્માદિકં સકલમન્યદપોષ પુંસાં

ધ્યાતવ્યમેકમભિધાય શિવકુરં ત્વામ્ ।

બક્તવ્યમન્યદનપેક્ષ્ય વિમોક્ષહેતુ-

માથર્વણઃ પરિસમાપ્તિમુવાચં વેદઃ ॥ ૯૯ ॥

યામામનન્તિ તબ શકુર ! ધર્મદારાન્

અધ્વર્યવસ્સહજતિદ્રુતયા સ્વસારમ્ ।

આથર્વણા યદુપસૃષ્ટતયા ભવન્તં

ધ્યાતવ્યમાહુરપહાય પિતામહાદીન્ ॥ ૧૦૦ ॥

એકશ્શ્રુતોડસિ પરમેશ્વર ! સદ્વિતીયં

મન્ત્રા યથા વ્યપદિશતિ પુનઃ પુનસ્ત્વામ્ ।

તસ્યાઃ પ્રભાવમતિવાચનર્સ શિવાયાઃ

કાત્સ્યેણ વક્તુમનલં કમલાસનોડપિ ॥ ૧૦૧ ॥

એકં મુર્ખ ત્રિતયમીશ્વર ! લોચનાનાં (લોચનં ચ)

યત્વારિ દીપ્તિ વિશદં વપુરદ્ભુતં તે ।

નિત્યં તદેવ ભજતામુપકારહેતોઃ

નાના ભવન્તિ તનવસ્તવ દિવ્યરૂપાઃ ॥ ૧૦૨ ॥

કૈરાતમીશ્વર ! પિનાકધરં વપુસ્તે
કૃત્તિં વસાનમુમયા સહ ધર્મદારૈઃ ।
આરાધયન્તિ ખલુ પર્વણિ સાકમેધે
પુણ્યૈભિયમ્બક હવિભિરનન્યભાવાઃ ॥ ૧૦૩ ॥

મીઢ્વાંસમન્તવિનિવેશિતમીઢ્વષીક-
મન્તર્જયન્તમજરામરવિગ્રહં ત્વામ્ ।
ત્વદ્ધારપં દયિતયા સહ દેવસેન
ક્ષેત્રસ્ય નાથમપિ નાથ ! યજન્તિ ધન્યાઃ ॥ ૧૦૪ ॥

પત્યા સમં સહ ગણૈસ્સહ વા સુતાભ્યાં
સાધં તથા પરિષદા વિષમેક્ષણ ! ત્વામ્ ।
અધ્યષ્ટમીતિથિનિશામુખમર્થયન્તઃ
પાપં તરન્ત્યપિ જયન્તિ મહેશ ! મૃત્યુમ્ ॥ ૧૦૫ ॥

મન્ત્રા ભવન્તિ વિરળા વિબુધાન્તરાણાં
સદ્ભાવ એવ શિવ ! દર્શિતશક્તયસ્તે ।
ત્વન્નામરૂપગુણવર્ણનલબ્ધવર્ણા
મન્ત્રા ન શક્યમવગન્તુમિયત્તયા તે ॥ ૧૦૬ ॥

રુદ્રાનુવાકપઠિતાનિ પરસ્સહસ્રં
નામાનિ દિવ્યમપિ રૂપમનેકશસ્તે ।
શક્યં ગુણા ગણયિતું ગણના યદિ સ્થાત્
ભૌમેષુ પાંસુષુ વિના તવ દેવ ! માયામ્ ॥ ૧૦૭ ॥

વેદસ્સ્વયં ભવતુ વા તત્ર વા પ્રાણીતિ-
સ્સર્વઃ પ્રમાણમવિહાય ગૃણાતિ લોકઃ ।
તત્તત્રવક્તૃગુણદર્શિતતારતમ્ય-
મન્યત્રપ્રમાણમવિરોધિનિ વેદવાક્યે ॥ ૧૦૮ ॥

બેદાઃ પ્રમાણમિતિ સઙ્ગિરમાણ એવ
દિવ્યં તવાગમમવૈતિ જનઃ પ્રમાણમ્ ।
ત્વદ્ધ્યાનવાક્યવિષયૌપચિકૈઃ પદાર્થે-
રામૂર્હ્યમાકલિતવિગ્રહમાય મૂલાત્ ॥ ૧૦૯ ॥

ધ્યાનં યથા ભવતિ તદ્વિષયો યથા ત્વં
યાદૃગ્ગુણશ્ચ ભગવન્નધિકા રિવર્ગઃ ।

सर्वाणि तानि भवदागमसंछिताभिः
कल्पैरिवाध्वरविधेरुपपादितानि ॥ ११० ॥

अध्वानमध्वपतिमध्वनि तारतम्यं
श्रेष्ठाध्वपारगमनं य इलं ब्रवीति ।
मन्त्रोऽध्वनामिति मधेश्वर ! गृह्यकारः
पिता कुमारमुपनीय वदन्ति वाक्यम् ॥ १११ ॥

कल्पाः प्रमाणासृषिभिरीदृ नः प्राणीताः
किन प्रमाणाभूषिणा मलता वलर्षे ! ।
शक्यं न वक्तुवपरिग्रहदूषितानि
तन्त्रान्तराणि भवता शिव । कर्तुमन्ति ॥ ११२ ॥

आयक्षते यमृषिमार्षविदस्तपोभि-
रैकैकमन्त्रदृशमीश्वर ! वेदराशेः ।
द्रष्टारमस्य निविलेन निजानुभावात्
अन्यानृषीनति मलर्षिमतो विदुस्त्वाम् ॥ ११३ ॥

उक्त प्रधान पुरुषेश्वरमेव साङ्ख्यै-
राध्याय पाशपशुपत्यभिधानभेदात् ।
ज्ञेयं त्वदागमविदश्शिव ! सङ्गिरन्ता-
मेतावता किमिति नस्तदुपेक्षाणीयम् ॥ ११४ ॥

प्रत्यक्षवेदविहितं प्रथितं पुराणैः
बोधायनेन मुनिना बलशः प्रणीतम् ।
सर्वार्थदर्शनपरैरपि गृह्यकारैः
यज्ञोपवीतमिव विस्मृतमर्थनन्ते ॥ ११५ ॥

वेदोपवृक्षक पुराणवचः प्रपञ्चै-
राद्योष्यते विषमनेत्र । समर्थनन्ते ।
तन्त्रैरलं तदुपबृजकवेदमूलैः
वात्यालतं न हि भुजानिलसव्यपेक्षम् ॥ ११६ ॥

वेदार्थनिर्णयविधौ हि पुराणमङ्गं
निर्णीतवेदविषया स्मृतयो भवन्ति ।
आतश्रुतेरिव पुराणगिरस्सकाशे
नाले प्रकाशयितुमात्मबलावलेपम् ॥ ११७ ॥

મૂલશ્રુતેરનુપલભપરાહતાયાઃ
દૂતીવ યા ન ભવતિ સ્વરસાત્પ્રમાણમ્ ।
પ્રત્યક્ષવેદવિહિતં યજનં ત્વદીયં
તસ્યા સ્મૃતેરપિ કિમિચ્છતિ દૃષ્ટિપાતમ્ ॥ ૧૧૮ ॥

પૌર્વાહ્નિકાનુપદિશ નિયમાન્યદેતત્
અભ્યર્ચન મનુરખોચત દેવતાયાઃ ।
તલ્કિ પુનસ્તવ મહત્યસિ દેવતા ત્વં
મૃગ્યે ચ કાયશકલે ન મણેરુપેક્ષા ॥ ૧૧૯ ॥

પત્યા સમં સહ વૃષેણ વૃષેન્દ્રકેતો
યુષ્મદ્ભલીનુપદિશન સ્ત્રિદશાવકાશે ।
અભ્યર્ચનં ભવનકલ્પનપૂર્વકં તે
બોધાયનઃ કથિતવાનવયુત્ય ગૃહ્યે ॥ ૧૨૦ ॥

ભાવાન્તરાણિ પરિહાય મહત્સુ નિત્યં
વિજ્ઞાનયોગવિભવેષુ મહીયસે યત્ ।
દેવો મહાનમિહિતોઽસિ તતઃ કપર્દિન્ ।
નામ ત્વદીયમિદમાડ્ગિરસા નિરાહુઃ ॥ ૧૨૧ ॥

દ્વેધા તવાર્ચન વિધિસ્તરુણેન્દુ મૌકે !
કામાય કશ્ચિદપરો દુરિતક્ષયાય ।
અપ્યગ્નિહોત્રમુભયં વયમામનામઃ
સ્વર્ગાય યદ્ભવતિ યદુરિતં ક્ષિણોતિ ॥ ૧૨૨ ॥

યદ્બ્રાહ્મણસ્ત્વમસિ નાકવતાં નિકાયે
તુભ્યં નિવેદિતમભોજ્યમિતિ સ્મરન્તિ ।
ઉચ્છિષ્ઠમીશ્વર વિશિષ્ઠમપિ દ્વિજાનાં
ભૂમૌ નિખેયમથત્રામ્ભસિ મજ્જનીયમ્ ॥ ૧૨૩ ॥

ત્વં બ્રાહ્મણત્વ દુપધાવનમેવ કાર્યં
તદ્બ્રાહ્મણૈસ્ત્વદિતરે ન ભવન્ત્યુપાસ્થાઃ ।
ન બ્રાહ્મણાનવરવર્ણનિષેવણેન
સમ્ભાવયેમ યદિ નઃ પ્રપદં પ્રમાણમ્ ॥ ૧૨૪ ॥

ઉત્કર્ષતઃ પરિહરન્ત્યપકર્ષતો વા

का वासना भवति कस्य कृते न विद्मः ।
यद्दीक्षितस्य पतितस्य य तुल्यरुषं
प्रत्यादिशन्ति मुनयः कमनीयमन्त्रम् ॥ १२५ ॥

यद्गालयद्गिडलयितानलशौण्डिकानां
गोब्राह्मणज्वलनदीक्षितयोषितां य ।
स्वर्शः कथा भवति वासनया निषिद्धः
स्पृष्टेषु वा शिव ! कथा विहिता विशुद्धिः ॥ १२६ ॥

वर्ज्यान्त्रमाङ्गुरपि दीक्षितसग्निकल्पं
भोज्यानमेवकृतराजपरिक्रयं
शङ्खास्थि पावनमपावनमस्थि नृणां तम् ।
छत्थं स्थिते वयनमत्र परायणान्त्रः ॥ १२७ ॥

अब्राह्मणैः क्षुद्रपधातकमस्तु भोज्यं
यद्देवतान्तरनिवेदितमुक्त मन्त्रम् ।
तद्ब्राह्मणैरपि किमीश्वर ! वैश्वदेवे
डार्यो बलिर्बलिमतामशितेन तेन ॥ १२८ ॥

देवान्तरैरशित मुक्त मर्नङ्गशासिन्
अश्रन्ति येदनशितेन बलिं उरन्तः ।
आग्यैकदेशविहितो बलिरन्यथासन
नाल कृलाय विपरीतकृलाय तेषाम् ॥ १२९ ॥

ब्राह्मणमीश्वर ! पुरा उतवानसीति
भिक्षाटनं विमृशतः प्रतिभानमात्रम् ।
यत्पञ्चमे शिरसि पुष्पसमं निकृते
शुवन्तमेनममितायुषमाङ्गुराभाः ॥ १३० ॥

आनाभिजानु वसितं असनं न शाणं
पाणौ कपालशकलं न विलोडितं ते ।
नालंवते शवशिरस्तव केतुयष्टौ
भैक्षं न साम्भभवन् सकलं तदास्ताम् ॥ १३१ ॥

यत्कालभैरवकृतं पतनीयमेनः
किं तेन ते भवति भैक्षमथापि वृत्तिः ।
तन्मध्यपातिनि वधे विषुधान्तरस्थ

નિર્વેદમાચરસિ કિન્તુ ભવાનજસ્રમ્ ॥ ૧૩૨ ॥

યત્પાશુપત્યમવૃણોદમરાન્ત રેભ્યો
ભિક્ષાં ભવાનકૃતયત્પરમેશ્વરોઽપિ ।
ચોદ્યં તદેતદ્બયં પરિહર્તુકામો
મન્યે બૃહસ્પતિરપિ પ્રતિપત્તિશૂન્યઃ ॥ ૧૩૩ ॥

બ્રહ્માસિ વિષ્ણુરસિ સર્વમસીતિ યત્વા-
માસ્તામુપાસનવિધિં કથયન્તિ મૂઢાઃ ।
તદેવતાન્તરનિકર્ષનિગૃહનાય
મોહાય વા ભવતુ જલ્પિતમલ્પબુદ્ધેઃ ॥ ૧૩૪ ॥

અદ્વૈતમાગમશિરોભિરુપાસનાયા-
મુક્તં તવેતિ પરમાર્થતથા ન વાચ્યમ્ ।
ભેદસ્ફુટો ગરુડમાન્નિકયોરળીકં
તાદાત્મ્યભાવનમથાપિ વિષ પ્રમાષ્ઠિ ॥ ૧૩૫ ॥

યદ્બ્રહ્મપગ્ધ્યમશિરોલવનાપદાનં
યદ્બ્રહ્મણા ચ હરિણા ચ વિમાર્ગણં તે ।
યદ્વા તયોર્જનયિતારમધીમહે ત્યાં
તત્સર્વમીશ્વર ! વિમૂઢધિયામસહ્યમ્ ॥ ૧૩૬ ॥

સોમે લતાત્મનિ મહેશ્વર ! ગૌણવૃત્યા
વિષ્ણોરવાદિ જનકત્વમૃથા કયાપિ ।
ત્વય્યેવ તદ્ભવિતુમર્હતિ મુખ્યવૃત્યા
નેન્દ્રે ન પદ્મજભવે નિતરાં મુરારૌ ॥ ૧૩૭ ॥

અન્યોન્યતો યદિ ભવેદહમીશ્વરસ્સ્થાં
ત્વં ચાહમીશ્વર ! કિમત્ર નિયામકં નઃ ।
કો વા વિપર્યસિતુમર્હતિ વસ્તુશક્તિં
તત્તત્સ્વભાવનિયતાં ભવદાજ્ઞયાપિ ॥ ૧૩૮ ॥

એકં તવાગ્ન્યસુકરં તદ્દાહરામો
જાતેન ભાવ્યમમરાન્તરવસ્ત્વયાપિ ।
અભ્યર્થિતોઽપિ હિ મહેશ ! મહર્ષિદારૈ-
સ્તર્હિતસ્ત્વમસિ ગર્હિતગર્ભવાસઃ ॥ ૧૩૯ ॥

छ्छावतीर्णं मुरशासनगर्भवासः
स्याख्येदुदाडरामेप विमर्शनीयः ।
गर्भे वसामि परिवेष्टय जरायुणाडलं
मासान्भलूनिति मधेश्वर ! कस्य कामः ॥ १४० ॥

छ्छापि नूनमनुयाति पुरा कृतानि
कर्माणि शङ्कर ! शुभाशुभलक्षणानि ।
छ्छावतारवयनानि तु भारतादौ
नारायणस्य गुणवाद्यमुदाहरन्ति ॥ १४१ ॥

विधातारं कश्चिद्भजति भजते कथ्यन् उरिं
सुरानन्यानन्ये जगति सङ्गलास्सर्वविधयः ।
तथापि त्वद्भक्तेशिव ! शिव ! यदा यमवदिति
श्रुतो मन्त्रो देवान्तरभजनैः न सङ्गते ॥ १४२ ॥

शशे भृङ्ग पुष्पं नभसि मृगतृष्णासु सखिलं
प्रसूतिर्वन्ध्याया मनवधिमद्यायुस्तनुभृताम् ।
विमुक्तिर्वा देवान्तरभजनलभ्या पशुपते !
न शक्यं नस्थाभ्मावयितुमपि सर्वं विमृशताम् ॥ १४३ ॥

न भिन्ना नौरन्यानलमुदनिधे रुद्रमयितुं
शिला नैवोन्नेतुं प्रभवति शिलाभन्तकरिपो ! ।
जनिन्वा मृत्वा वा जगति परिवर्ती सुरगाणः
कथं मे संसारभ्रमणलभयभाजस्तु शरणम् ॥ १४४ ॥

देवतान्तरपुनः पुनर्भवं पश्यतः पशुपते ! भयं मम ।
कीडतोऽपि तव जन्म मास्मभूत् दीयतामयमपश्चिमो वरः ॥ १४५ ॥

वासनापरिगृहीत देवता वर्णनौपयिकसर्ववाङ्मयम् ।
धिग्धिगीश्वर ! जडाशयं जनं तावदैरुमसानि सङ्गतः ॥ १४६ ॥

पांसुकैणिरपि यस्य शैशवे शैवपाशुपतपादपांसुभिः ।
स्तोत्रकर्मणि न तस्य मे गुणः तद्गुणोऽयमुपपद्यते त्वयि ॥ १४७ ॥

स्तोत्री यमर्थमुपपादितवानलं ते
भक्तति भक्तजनवत्सल ! भाषमाणः ।
आविर्धुमूविथ शिषी शुचिनाम्बरेण

યજ્ઞોપવીતમુપવીય ધૃતત્રિપુણ્નઃ ॥ ૧૪૮ ॥

ભક્તં ભવાનદિત પાર્શ્વચરોપનીતં

મહ્યં મહેશ્વર ! પયશ્રપિતં પ્રસન્નમ્ ।

ભુગ્જાન એવ તદહં ઝડિતિપ્રબુદ્ધઃ

સ્વમસ્સમાધિરિતિ યુક્તધિયમભિન્નઃ ॥ ૧૪૯ ॥

સ્તોત્રમેતદવધાય ગૃહ્ણતાં અર્થમસ્ય નિખિલેન જાનતામ્ ।

ગ્રાહ્યમન્યદપિ નાવશિષ્યતે જ્ઞેયમન્યદપિ વા ન કિશ્ચન ॥ ૧૫૦ ॥

પગ્ચાશદુત્તરશતા શ્રુતિસૂક્તિમાલા

ભોગાવળી ભુજગરાજમનોહરા તે ।

વેદેષુ ભક્તિમપરાગમવૈદિકેષુ

તન્ત્રેષુ ભક્તિમતુલાં ત્વયિ ચ પ્રસૂતે ॥ ૧૫૧ ॥

॥ શ્રીહરદત્તશિવાચાર્યવિરચિતા શ્રુતિસૂક્તિમાલા સમાપ્તા ॥

મિથ્યા કલ્પિત ભોગમોક્ષદવચસ્સન્તાન સત્વાપન

વ્યાગ્રાણામચિર પ્રભાવવિબુધ પ્રેમણા મહેશદ્વિષામ્ ।

મૂર્ધ્નિષ્વેક દુરાત્મનાં વિરચિતા નિર્ધાતવાતાઃ પરૈઃ

વિદ્ધદ્ભિઃ પરમેશ્વર શ્રુતિકથા તાત્પર્ય સડગ્રાહકૈઃ ।

તત્વપ્રકાશિકાખ્યા વ્યાખ્યા શિવલિંગ ભૂભુજારચિતા ।

પ્રખ્યાત મેવ ભક્તિઃ પુરહરપાદામ્બુજાર્પિતા સતતમ્ ॥

અઘટિતઘટનાપટવે પ્રકટિત કરુણાય ગગન સિન્ધુ ભૃમે ।

વટતરુમૂલસ્થિતયે વિઘટિત તમસે મહેશ્વરાય નમઃ । ।

॥ સર્વ સામ્બાશિવાર્પણમસ્તુ ॥

॥ ઐ નમઃ શિર્વાય ॥

Proofread by Brahatha Mohan

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

